

МИЛЛИЙ ҚАДРИЯТЛАРНИНГ ИНСОН ФАЗИЛАТИДАГИ ЎРНИ

ТДТрУ катта ўқитувчиси - Маликов Бехзоджон Қуролович

ТДТрУ талабаси - Расулов Самандар Хусниддин ўғли

Мустақиллик туфайли маданий-маънавий ҳаётимизда уйғониш юз берди, халқимиз эзгу-ниятлари рўёбга чиқа бошлади, авлод-аждодларимиз босиб ўтган тарихий тараққиёт йўлини, фаолиятини чуқур ўрганишга муваффақ бўлдик. Миллий, маънавий қадриятларимизга эътибор ва қизиқиш кучайди. Муқанна, Темур Малик, Мангуберди сингари миллий қахрамонларимиз ҳаёти билан танишиш имкониятига эга бўлдик. Шак-шубҳасиз, биз яшаб турган давр келажак тарихимиз учун муҳим аҳамиятга эга. Шунинг учун ҳам, истиқболимизга катта қизиқиш билан қараб, миллатимиз тақдирини ўйлаб, тарих олдидаги масъулиятимизни чуқур ҳис қилиб, ўтмишимизга диққат ва эътибор билан назар ташлаб, маънавий маданий меросимизни, асрлар мобайнида яратилган ва наслдан-наслга ўтган ажойиб маънавий қадриятларимизни қайтадан тиклашимиз лозим.

Халқимиз маданий-маънавий бойликлари, миллий қадриятларини тиклаш ва ривожлантириш ҳозирги авлоднинг вазифасидир. Гап ўтмиш маданий-маънавий бойликларига эга бўлишдагина эмас, балки уни чуқур эгаллаб, янги юксак босқичга кўтара билишдадир. Миллий, маънавий қадриятларимизни ўрганишда ва ривожлантиришда халқимизнинг кўп асрлик анъаналари, маданияти, урф-одатлари, байрамлари, бой қадимий мероси ўзининг алоҳида ўрни ва аҳамиятига эга. Халқимизнинг асрлардан асрларга мерос бўлиб келаётган миллий қадриятлари узоқ тарихий жараёнда шаклланган. Уларнинг ўтмиши уч минг йилдан ортиқ даврни ўзида мужассамлаштирган Марказий Осиё цивилизациясини яратди. Бизнинг миллий, маънавий қадриятларимиз ана шу цивилизацияга хос жиҳатлар: туғилган макон ва она юртга эҳтиром, авлодлар хотирасига садоқат, катталарга ҳурмат, муомалада мулозамат, ҳаё, андиша кабиларнинг устуворлиги билан ҳам тавсифланади.

Ўтмишга, маданий меросга ҳурмат, бу, энг аввало, унинг яратувчиси, ривожлантирувчиси бўлган— халқ оммасига кўрсатилган иззат-икром, меҳр-оқибатдир. Ўзининг ўтмиш тарихига, маданиятига, тарихий меросига, миллий анъаналарига катта эътибор ва ҳурмат билан қарайдиган халқнинг истиқболи порлоқ бўлади. Ўтмишимизни қанчалик яхши билсак ва эъзозласак, ҳозирги даврни, мустақиллигимиз истиқболи ва аҳамиятини шунчалик чуқур ва мукамал тушунамиз.

Мустақилликка эришганимиздан кейин ёшлар тарбиясининг мазмун ва моҳиятида, усуллари ва шаклларида ўзгаришлар рўй бера бошлади. Таълим-тарбияда миллий қадриятларни шакллантириш ва ривожлантириш асосий

ўрин тутадиган бўлди. Тарихимиз, маданиятимиз, миллий урф одатларимизга эътибор кучайди. Ёшларда миллий ғурурни шакллантириш ва мустаҳкамлашга алоҳида аҳамият берилаётганлиги фикрларимиз исботидир. Барпо этилаётган янги муҳитда ёшларда маънавий эҳтиёжларнинг ортиб бораётганлигини ҳам сезиш мумкин.

Маънавий эҳтиёжларнинг шаклланиши, уларни қондириш моддий эҳтиёжларга нисбатан анча қийин ва мураккаб кечади. “Олдин одамларга моддий бойлик бериш, сўнгра маънавият тўғрисида ўйлаш керак, дейдиганлар ҳақ бўлмасалар керак, – деб кўрсатади И.А.Каримов,– маънавият– инсоннинг, халқнинг, жамиятнинг, давлатнинг куч-қудратидир. У йўқ жойда ҳеч қачон бахт-саодат бўлмайди”

Ҳозирги кунда Ўзбекистоннинг иқтисодий, ижтимоий-сиёсий, ҳуқуқий ва маданий соҳаларида рўй бераётган ислоҳот ва ўзгаришлар эса айнан инсон ҳаётини яхшилашга, фаровонлигини таъминлашга, унинг моддий ва маънавий эҳтиёжларини қондиришга қаратилган. Ёшлар маънавий эҳтиёжлари ижтимоий мазмуни жиҳатдан миллий маданиятга, кадриятларга, урф-одат ва анъаналарга асосланиб шаклланиб бормоқда.

Жамият тараққиёти ҳар томонлама етук инсонни тарбиялаш учун нафақат зарур бўлган шарт-шароитларни яратиш, балки маънавий-маърифий етуқлик, ахлоқийликни ҳар бир кишида тарбиялашга кўп жиҳатдан боғлиқ.

Ватанга, ота-онага содиқлик ва фидойилик ўз-ўзидан пайдо бўлмайди. Булар заминда ёшларга оилада, таълим масканларида, маҳаллаларда бериладиган таълим-тарбия ётади. Оилада сингдирилган тарбия, Ватанга муҳаббат, меҳр-оқибат, ўзаро ҳурмат каби юксак инсоний фазилатларни шакллантиришда муҳим аҳамият касб этади. Ўзбекистон Республикасининг биринчи Президенти И.А.Каримов бу ҳақда қуйидаги фикрни билдирганлар: “Оила турмуш ва виждон қонунлари асосида курилади, ўзининг кўп асрлик мустаҳкам ва маънавий таянчларига эга бўлади, оилада демократик негизларга асос солинади, одамларнинг талаб-эҳтиёжлари ва кадриятлари шаклланади...Бу эса энг олий даражада маънавий кадрият, инсон қалбининг гавҳаридир”

Бугунги кунда қобилиятли, билимли, маънавий, ахлоқий жиҳатдан камолотга етган, мустақил фикрлай оладиган, халқининг равнақи учун хизмат қилишга бел боғлаган, фидойий инсонлар жуда кўп. Улар Ватанига садоқатли бўлиш, миллий давлатимизнинг мустақиллигини мустаҳкамлаш, халқ маданияти, маънавияти, маърифатини янада ривожлантириш каби муҳим масалаларни ҳал қилишни ўз олдига мақсад қилиб қўйганлар.

Демак, ёшларни миллий кадриятлар асосида тарбиялаш уларда она-юртига муҳаббат туйғуларини, уни ҳимоя қилиш, авайлаб-асрашга қаратилган интилишларини кучайтиришга ёрдам беради. Ёшларни миллий кадриятлар асосида тарбиялаш уларнинг ижтимоий фаоллигини оширишга хизмат қилиб,

маънавий комилликка эришувида асосий ва белгиловчи омил вазифасини ўтайди.

REFERENCES

1. Маликов Б. Қ. Ёшлар фаоллигининг ортиб бориши – ижтимоий тараққиёт омили сифатида. innovation in the modern education system part 4 issue 1 march 2021 collections of scientific works Washington, USA 25th March 2021. Page 648
2. Маликов Б. Қ. Фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг тарихий Методи. SCIENCE, RESEARCH, DEVELOPMENT #33 # 2 Paris 29.09.2020. page.97
3. Бехзоджон Қуролович Маликов ЎЗБЕКИСТОНДА ДАВЛАТ ХИЗМАТИНИ ТАРТИБГА СОЛИШДАГИ МУАММОЛАР // Academic research in educational sciences. 2021. №2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/zbekiston-da-davlat-hizmatini-tartibga-solishdagi-muammolar> (дата обращения: 20.12.2022).
4. Маликов, Б. Қ. (2021). ШАРҚ МУТАФАККИРЛАРИНИНГ ДАВЛАТ ХИЗМАТЛАРИГА ДОИР СИЁСИЙ ҚАРАШЛАРИ. *Scientific progress*, 1(4), 207-212.
5. Маликов, Б. Қ., & Икромов, Д. Р. Ў. (2022). ШАРҚ ТАЪЛИМОТИДА ҚОНУН УСТУВОРЛИГИ ҒОЯЛАРИ. *Academic research in educational sciences*, 3(TSTU Conference 2), 483-487.
6. Маликов, Б. К. (2021). ЁШЛАРНИ САЛБИЙ МАФКУРАВИЙ ТАХДИДЛАРДАН ХДМОЯ КИЛИШ-ДАЁТИЙ ЗАРУРИЯТ YANGI O'ZBEKISTONDA ILM-FAN VA TA'LIM ILMIY-METODIK JURNALI. *ISSUE*, 1(1), 202-206.
7. Маликов, Б. Қ., & Абдураимов, О. К. Ў. (2022). ХУҚУҚИЙ БАРКАМОЛЛИК ВА МАЪНАВИЯТ. *Academic research in educational sciences*, 3(TSTU Conference 2), 449-453.
8. Маликов, Б. Қ., & Дехқонбоев, Ш. Б. Ў. (2022). ХУҚУҚИЙ МАДАНИЯТ ХУҚУҚИЙ ДЕМОКРАТИК ДАВЛАТ БАРПО ЭТИШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ. *Academic research in educational sciences*, 3(TSTU Conference 2), 462-466.
9. Маликов, Б. Қ., & Эшқурбонов, А. И. Ў. (2022). АДОЛАТЛИ ЖАМИЯТДА ОДИЛ СУД СИФАТИ. *Academic research in educational sciences*, 3(TSTU Conference 2), 467-472.
10. Маликов, Б. Қ., & Хамроқулов, Б. К. Ў. (2022). ЎЗБЕКИСТОН КОНСТИТУЦИЯСИДА ИНСОН ВА ТАБИАТ ҚАДРИ. *Academic research in educational sciences*, 3(TSTU Conference 2), 473-478.
11. Маликов, Б. Қ., & Хамроқулов, С. К. Ў. (2022). ИСЛОМ КАРИМОВ АСАРЛАРИДА КОНСТИТУЦИЯ ВА ҚОНУН УСТУВОРЛИГИ

- ҒОЯЛАРИ. *Academic research in educational sciences*, 3(TSTU Conference 2), 479-482.
12. Маликов, Б. Қ., & Болиева, Н. Қ. Қ. (2022). ХУҚУҚИЙ НИГИЛИЗМНИНГ ИЖТИМОЙИ ХАВФИ. *Academic research in educational sciences*, 3(TSTU Conference 2), 458-461.
 13. Маликов, Б. Қ., & Бўриев, З. Б. Ў. (2022). ЖАМИЯТ ТАРАҚҚИЁТИДА ХУҚУҚИЙ ОНГНИНГ АҲАМИЯТИ. *Academic research in educational sciences*, 3(TSTU Conference 2), 454-457.
 14. Qurolovich, M. B. (2023). ALISHER NAVOIYNING VATAN VA DAVLAT XIZMATCHISI SIFATIDAGI SIYOSIY QARASHLARI. *PEDAGOGS jurnali*, 27(1), 78-81.
 15. Qurolovich, M. B. (2023). YOSHLARNING SIYOSIY FAOLLIGINI RIVOJLANTIRISHNING O'ZIGA XOS HUSUSIYATLARI. *PEDAGOGS jurnali*, 27(1), 73-77.
 16. Jumaniyoz Ramatov, Rozigul Umarova, Rashid Baratov, Mirshod Khasanov, Siroj Sultonov, & Fayzulla Kushakov (2022). MODERN REQUIREMENTS FOR THE SPIRITUAL IMAGE OF YOUNG PEOPLE AND ITS MANIFESTATION IN PRACTICE. *Academic research in educational sciences*, 3 (10), 582-586.
 17. Ramatov, J.S., & Khasanov, M.N. (2022). SOCIAL ASPECTS OF PROFESSIONAL QUALITY IMPROVEMENT (ON THE EXAMPLE OF THE RAILWAY SECTOR). *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2 (6), 969-976.
 18. Ramatov, Ж.С., Валиев, Л.А., & Хасанов, М.Н. (2022). XIX АСРДА ҲИНДИСТОНДАГИ ИЖТИМОЙИ – ФАЛСАФИЙ ЖАРАЁНЛАР. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2 (6), 1070-1078.
 19. Жўрабоев, Н. Ю., Кушаков, Ф. А., Султанов, С. Ҳ., & Хасанов, М. Н. (2022). КОНФУЦИЙЛИК ХУСУСИЯТЛАРИДАН ХИТОЙ ФАЛСАФАСИНИНГ КЕНГАЙИШИ. *World scientific research journal*, 9(2), 37-42.
 20. Ruzigul, U., Nasirjan, J., Dilmurodkhakim, A., Mirshod, H., & Urozboy, E. (2020). Rationale and history of human reflections in the muslim philosophy. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 29(5), 1453-1458.